

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

de *hervormde* vaan

75^e jaargang · nr 4 · april 2015

pagina 3

**Meditatie:
Brandende
harten**

pagina 12

**in the picture:
Eenmaal
gedoopt!**

pagina 15

**Referaat:
Onder de
wapenen**

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
T 0180 412477 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpnep@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 • c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester:
Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (commissie 25+)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Tijgervlinder 44, 3863 GP Nijkerk
T 033 8446241 • a.goijert3@upcmail.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
E bondsbureau@filternet.nl • Bankrek.nr. 3778.71559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

*Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl*

*In april/mei word het abonnementsgeld automatisch
geïncasseerd als u daarvoor een machtiging heeft afgegeven.
Het incassant-ID nummer is NL72ZZZ404780000000 en
als kenmerk zal een factuurnummer worden genoemd.
Heeft u geen machtiging afgegeven dan ontvangt u in
april een factuur van het abonnementsgeld.
Deze factuur kunt u dan zelf,
graag binnen 14 dagen, overmaken.*

inzenden kopij mei/juni-nummer

De kopij voor het mei/juni-nummer moet vóór
20 april bij de drukker (info@boutdruk.nl)
aanwezig zijn.

inhoud

Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.	4
Bijbelstudie n.t.	9
Van de voorzitter	11
In the picture	12
Boekbespreking	14
Referaat Huishoudelijke Vergadering	15
Boekbesprekingen	16
Overlijdensberichten	18

Brandende harten

“en zij zeiden tegen elkaar: was ons hart niet brandend in ons, toen Hij onderweg tot ons sprak en voor ons de Schriften opende?”

Lukas 24 vers 32

W^e leggen de vinger bij het woord “brandend”. Wat betekent dat? Denk bij branden aan een hoop hout, dat verbrand is en een hoopje as is geworden. Het smeult nog na. Rommel met een stokje wat in de as, dan zien we nog wel wat vuur, maar het gaat weldra uit. Daar kunnen we het geloof van deze twee discipelen mee vergelijken. Hun geloof was niet meer dan een hoopje as, dat weldra uit zou gaan. Hoe kwam dat? Zij geloofden in de Heere Jezus Christus, dat Hij Israël zou verlossen. Maar door alles wat er met Hem gebeurd was, was hun geloof tot een hoopje as geworden. Het zal niet lang duren of het gaat helemaal uit! Maar in plaats dat hun geloof uitgaat, gaat het weer bránden. Hoe komt dat? Dat doet de Heere Jezus. Hij gooit olie op het vuur. Hoe doet Hij dat? Zie de tekst: Hij legt ons de Schriften uit. Zij voelden aan: dit gaat ons aan, hier krijgen we antwoorden op onze vragen. Dát is het, wat de Heere Jezus hier doet: hun vragen beantwoorden. Zó maakt Hij hun harten brandend, zet ze weer in vuur en vlam. Ze hebben zich onderweg en thuis dan ook geen moment verveeld: ze hingen aan de lippen van de Heere Jezus.

Zo behandelt de Heere Jezus ook ònze vragen. Zit u met vragen? Met levensvragen? Wat dat zijn: gaat het u om de Heere Jezus en Zijn genade? Ontdekt u, dat er geen deel aan hebt en wilt u dat wel, maar hoe moet dat? Krijgt u

geen brandend hart als de Schriften opengaan en we horen dat de Heere Jezus Christus het Lam van God is, Die onze zonde wegdraagt? Dat we geloof nodig hebben en dat de Heilige Geest dat werkt in onze harten, maar doet Hij dat ook in dat hart van mij? Dat we het geloof hieraan herkennen, dat ik mijn vertrouwen op mezelf doorstreep en alleen het offer van de Heere Jezus voor mij geldt? Is dat uw zaak die behandelt wordt of niet? Vecht u met dat stemmetje, dat tegen u zegt, dat u niet goed genoeg bent voor Gods genade en dat u eerst veel beter moet zijn, voordat God u genade geeft? Gaat er niets branden in uw hart als God de Schriften voor ons opent, dat we niets meer zijn dan een arme zondaar? En dat God niets van u vraagt dan een oprechte belijdenis dat u er geen recht op hebt? Dat die belijden geen rechten te hebben op de genade van God, daarvoor juist wel in aanmerkingen komen? Is dat uw zaak, die behandelt wordt of niet? Gaat het u om de zekerheid van Gods genade, dat u in leven en sterven geborgen bent in Christus, maar dat we er zo dikwijls aan twijfelen, hoe raak ik mijn twijfel nog eens kwijt? Gaat uw hart niet branden als God u uit de Schriften laat zien, dat we de zekerheid om in Christus geborgen te zijn, niet moeten zoeken in wat we meemaken in het geloofsleven en hoe we ons erbij voelen, maar in het Woord van God dat vast en zeker is? Kijk maar: de Heere Jezus had deze discipe-

len direkt Zijn lidtekens kunnen laten zien dat Hij het was. Dat doet Hij niet. Hij laat ze niet vertrouwen op een verschijning, maar op het Woord van God, waarin uitgelegd wordt dat Hij de levende Heiland is. Zo worden onze levensvragen beantwoordt of niet? Leeft u met vragen over uw kinderen, uw kleinkinderen, uw werk, uw bedrijf, uw gemeente, Gods kerk in de wereld, de wederkomst? Gaat uw hart niet branden als God die vragen behandelt in de prediking of door Bijbelstudie op de mannenverenigingen en dat Hij u antwoord geeft? Dat u daardoor ontdekt, dat God van u en uw vragen afweet?

Ja, maar zo is het niet altijd, zegt u? U kunt met de discipelen meevoelen, dat ze alles kwijt zijn en alle houvast aan Christus verloren hebben. Wel is de liefde tot de Heere Jezus er, maar het geloof is een hoopje as geworden. Maar gaat uw hart niet branden als u hoort dat de Heere Jezus de Eerste is, die de discipelen opzoekt? Kunt u deze discipelen begrijpen, dat ze er niets om gaven hoeláng de Heere Jezus met hen sprak? Ze waren de tijd vergeten, maar dat geeft toch niet voor een keer? Dan zou u die verkondiging van Gods

Woord of dat gesprek op de mannenvereniging wel vast willen houden of niet? Of zegt u: “al die dingen, waar u het over hebt, ken ik niet, dat voelt voor mij als een gemis, zo armoe troef is het bij mij wat het geloof betreft”. Gaat uw hart niet branden, dat we een levende Heiland hebben, die onze doodse en dorre harten in vuur en vlam kan zetten? Ook dat van u en mij? Ik weet nog, dat als we hout moesten verbranden, dan moesten de omstandigheden gunstig zijn. Anders kregen we het hout niet aan het branden. Maar de Heere Jezus krijgt ons hart in alle situaties, zelfs in de meest ongunstigste situaties, wel aan het branden. Ook dat van u en mij. Door Zijn Woord te openen voor ons en in de kracht van de Heilige Geest. Ga die weg! Anders zijn we straks te laat. Als de Heere Jezus Christus terugkomt maakt Hij onze harten niet meer brandend. Wel zal ons geweten branden, maar dan van wroeging en spijt. Dat gaat nooit meer over, zegt de Bijbel. Daarom kom en blijf onder het Woord van God. Wees er persoonlijk en met elkaar mee bezig. Daardoor geeft Hij ons antwoorden. Dat belooft Hij!

Ds. J.H. Lammers

bijbelstudie o.t.

Mij is gevraagd om in het komende seizoen de bijbelstudies te maken over het Oude Testament. Omdat het al lang geleden is dat er in De Hervormde Vaan bijbelstudies zijn gepubliceerd uit 1 en 2 Samuël, heb ik voor deze bijbelboeken gekozen. Wel heb ik me beperkt. Ik wil vooral met u nadenken over het leven van David. We zullen van hem leren wat geloven is. Ook zullen we horen waarin we hem niet moeten navolgen, als we de donkere bladzijden in zijn leven tegenkomen. Uiteindelijk gaat het bij het overdenken van Gods Woord om de Heere Jezus, de meerdere David. Ik stel me op dit moment de volgende verdeling voor:

april: 1 Samuël 16 (zalving)
 mei/juni: 1 Samuël 17 (David en Goliath)
 juli/augustus: 1 Samuël 18: 1-5 (vriendschap Jonathan)
 september: 1 Samuël 22: 1-5 (vlucht voor Saul 1)
 oktober: 1 Samuël 30: 1-6 (vlucht voor Saul 2)
 november: 2 Samuël 6 (de ark naar Jeruzalem)
 december: 2 Samuël 11 en 12 (de zonde met Bathseba)
 januari: 2 Samuël 18 (het sterven van Absalom)
 februari: 2 Samuël 23 (de laatste woorden)
 maart: 2 Samuël 24 (de volkstelling)

U kunt gebruik maken van verschillende bijbelverklaringen zoals de Korte Verklaring, Calvin, Dächsel, Matthew Henry. Aanbevolen is de studiebijbel van de Herziene Statenvertaling die eind vorig jaar verscheen. Ook is te denken aan de kanttekeningen van de Statenvertaling en 'Tekst voor Tekst, De Heilige Schift kort verklaard en toegelicht' (1987). Verder is te noemen:

- Ds. C. Vonk de voorzeide leer.
- Ds. P. den Butter, Drie maal gezalfd, van Saul naar David.
- Ds. P. den Butter, Herder-koning.
- Niels de Jong, David beter begrijpen.
- Arthur Pink, The life of David.

U zult zich moeten beperken. Het beste is om dichtbij de tekst van de bijbel te blijven in het verlangen dat u de stem van de Heere zult vernemen. Een bijbelverklaring is slechts een hulpmiddel.

David (1)

1 Samuël 16

Saul verworpen (vers 1)

De naam David betekent waarschijnlijk: vriend, beminde. Toegevoegd mag worden: van de HEERE. David is de geliefde van de HEERE. In deze eerste geschiedenis over David lijkt het er nog op dat het over Saul gaat, de eerste koning van Israël. De naam van David wordt pas in vers 13 voor het eerst genoemd.

De geschiedenis die beschreven wordt, vindt niet lang na het einde van hoofdstuk 15 plaats. Samuël is er niet op voorbereid dat er een grote verandering gaat plaatsvinden te midden

van het volk. God heeft Saul verworpen omdat hij ongehoorzaam is geweest (15: 22-29). Samuël moet een nieuwe koning gaan zalven. Samuël vindt die opdracht niet gemakkelijk. Hij heeft verdriet vanwege Saul (15: 35). Aanvankelijk leek het erop dat er een nieuwe tijd zou aanbreken. Saul behaalde overwinningen op de Filistijnen. Maar toen bleek dat Saul de Heere op een eigenwillige manier diende. Samuël kan moeilijk los komen van Saul van wie hij een bepaalde verwachting heeft gehad. Het oordeel van de Heere is echter onherroepelijk. Hij zegt: 'Hoelang rouwt u om Saul, die Ik

immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël meer zal zijn (vers 1).’

Hoe donker het soms ook is, de Heere gaat verder. Hij zorgt voor een koning in Bethlehem onder de zonen van Isaï. Niet een koning zoals het volk wenst. Maar een koning, door Hem voorbereid en verwekt. Iemand van wie gezegd kan worden dat is ‘een man naar Gods hart’ (13: 14).

Naar Isaï in Bethlehem (vers 2-5)

De Heere zegt tegen Samuël dat hij naar Isaï, een inwoner van Bethlehem moet gaan om één van zijn zonen tot koning te zalven (vers 1). In het Oude Testament lezen we dat priesters werden gezalfd (Ex. 29: 7), profeten (1 Kon 19: 16) en vooral koningen (9: 16). Koningen werden bij uitstek gezalfde genoemd. De zalving wijst op goddelijke roeping en bekwaamaking tot het ambt. Opvallend is dat niet een kruik gebruikt wordt zoals bij Saul (1 Samuël 10: 1), maar een hoorn (16: 1).

Waarom moet Samuël bij Isaï zijn? Daar zit goddelijke leiding in. Isaï stamt namelijk af van Perez, de zoon van Juda en Thamar (Gen. 38: 29) en is een kleinzoon van Ruth en Boaz (Ruth 4: 18-22). De Heere maakt waar wat lang geleden Jacob op zijn sterfbed heeft gezegd: ‘Juda jij bent het..... (Gen.49: 8).’ Samuël verzet zich aanvankelijk. Om van Rama naar Bethlehem te gaan, komt hij langs Gibeon waar Saul woont (zie 7: 17 en 15: 34). Saul zal elke daad in de richting van het zoeken van een opvolger zwaar straffen (vers 2). Maar de Heere geeft hem de aanwijzing dat hij in Bethlehem een offermaaltijd moet gaan houden. Er zal op deze manier niets verdachts zijn in het optreden van Samuël (vers 3,4). Er is niemand die hiermee rekening houdt. Samuël niet, en ook de oudsten van Bethle-

hem niet. Als de oudsten van Bethlehem, die tegelijk bestuurder zijn, vernemen dat Samuël hen komt bezoeken, schrikken ze. Zal hij met een ernstige boodschap komen? Samuël stelt hen gerust. Zijn komst is met vrede (vers 5).

De zonen van Isaï (vers 6-10)

Ook Isaï houdt geen rekening met het werk van God en David zelf is het zich ook niet bewust. Op het moment dat Samuël binnenkomt, is hij niet eens thuis. Ongetwijfeld licht Samuël Isaï in wat zijn eigenlijke bedoeling is. In de tijd dat de offermaaltijd wordt voorbereid en de oudsten afwezig zijn, doet Samuël wat hem is opgedragen. De eerste zoon van Isaï wordt voor hem geplaatst. Eliab, de oudste, is een flinke, rijzige jonge man. Onwillekeurig dringt zich aan Samuël de vergelijking op met Saul die met kop en schouders boven ieder uitstak (9: 2; 10: 23). Als Saul dan toch vervangen moet worden, komt deze zeker in aanmerking. Hij twijfelt er geen ogenblik aan. Hij denkt: ‘Deze is vast en zeker voor de HEERE Zijn gezalfde (vers 6).’

De Heere weerhoudt hem ervan het van Eliab te verwachten. De Heere zegt tegen Samuël: ‘Kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte, want Ik heb hem verworpen. Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan (vers 7).’ Leest dit niet alsof God besloten heeft om Eliab voor eeuwig verloren te laten gaan. De kanttekening van de Statenvertaling zegt terecht dat hier niet gesproken wordt van de verkiezing tot zaligheid. Verworpen betekent: niet verkozen tot koning.

Isaï roept vervolgens Abinádab, zijn tweede zoon en doet hem voorbij Samuël gaan, maar hij zegt: ‘De HEERE heeft ook deze niet uitgekozen (vers 8).’ Daarna laat Isaï Samma

voorbijgaan, maar ook deze komt niet in aanmerking (vers 9). Het herhaalt zich bij de vierde, vijfde, zesde en zevende zoon (vers 10).

De jongste (vers 11-13)

Samuël zegt tot Isaï: 'Zijn dit al de jongens?' Hij antwoordt: 'De jongste is nog achtergebleven; zie, hij weidt de schapen (vers 11).' David is de achtste zoon. In 1 Kronieken 2: 15 staat dat er zeven zonen zijn. Is

er later een zoon gestorven? Hoe dan ook, het ligt niet voor de hand om aan David te denken vanwege zijn jeugdige leeftijd.

David wordt opgehaald. Van David wordt gezegd dat hij rossig is (vers 12). Dat kan zowel zien op zijn huidskleur als op zijn haar. Verder heeft hij mooie ogen en is knap om te zien. De Heere zegt: 'Sta op, zalf hem, want deze is het.' Samuël neemt de oliehoorn en zalft David in het midden van zijn broers. Een herder die bewezen heeft goed voor een kudde te kunnen zorgen, wordt aangewezen om straks leiding te geven aan een volk (Psalm 78: 70-71). Onze gedachten gaan uit naar Mozes die ook een herder was (Exodus 3: 1).

In Davids verkiezing wordt een bekend bijbels motief zichtbaar: de jongste of de kleinste krijgt de voorkeur boven de oudste en

de grootste. Vergelijk Abel en Kaïn (Genesis 4: 2-5), Isaak en Ismaël (Genesis 21: 9-13), Jakob en Esau (Genesis 27: 28-40) en Jozef en Ruben (Genesis 37: 3-11; 49: 3-4,22-26).

Wat geldt, is Gods welbehagen. Later zegt de Heere tegen de gemeente van Korinthe: 'Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren

om het sterke te beschamen (1 Korinthe 1: 27).'

David aan het hof van Saul (vers 14-23)

Na de zalving komt de Geest van de Heere over David om hem toe te rusten voor zijn dienst. Tegelijkertijd wijkt de Geest van Saul. Dat is een duidelijke aanwijzing voor de overdracht van de macht van Saul op David. Vervolgens neemt een boze geest bezit van Saul (16: 14). Ook deze geest komt van God. De Heere zendt deze boze geest als oordeel over zijn ongehoorzaamheid. Bij het oordeel van God denken we wel eens aan een ingrijpende straf. Maar Zijn oordeel kan ook zijn dat Hij ons overlaat aan onszelf en dat we een prooi worden van boze machten die ons angst aanjagen. Op de warme aanbeveling van dienaren van Saul

wordt David ontboden. Van hem is bekend dat hij kan musiceren (vers 18). Het moet Isaï moeite hebben gekost om zijn zoon te laten gaan naar het hol van de leeuw (vers 20). Natuurlijk wist Saul niet dat David gezalfd was tot koning. Maar als hij dat te weten zou komen, dan zou hij David vast en zeker doden. David is echter niet alleen, want we horen dat de Heere met hem is (vers 18). Dat horen we voortdurend (17: 37; 18: 12; 20: 13; 2 Sam. 5:10; 7: 3,9). Iets mooiers kan er niet gezegd worden.

David komt bij Saul in dienst. Hij wordt niet alleen zijn muzikant maar ook zijn wapendrager. Saul is blij met de onmiskenbare kwaliteiten van David. Telkens wanneer het nodig is, speelt David op de harp. Zal hij voor Saul de psalm over de herder (Psalm 23) gespeeld hebben die hij al jong gemaakt moet hebben? Telkens wordt door de muziek van David de somberheid van koning Saul verdreven.

Muziek is een gave van de Heilige Geest. We krijgen hier een zinspel op de faam die David als musicus verworven heeft (2 Samuël 23: 1). Later zal David ook zorgen voor de muziek in het heiligdom. Veel Psalmen van David en van anderen zingen we tot op de dag van vandaag in onze erediensten.

De Heere Jezus

Bij de bijbelstudies zullen we steeds horen dat de Heere David uitkiest met het oog op de Heere Jezus Die uit zijn familie voortkomt (Lukas 1: 35). We noemen David daarom ook wel een type van de Heere Jezus. Hij vertoont een schaduwbeeld van de Heere Jezus. Graag hebben we een Messias in Saulsgestalte. Maar van Jezus zegt de profeet Jesaja: 'Gestalte of glorie had Hij niet; als wij Hem aanzagen, was er geen gedaante dat wij Hem begeerd zouden hebben (Jesaja 53: 2).'

Na de zalving van David tot koning duurt het nog een jaar of tien voordat David op de troon gaat zitten. Door lijden heen zal de Heere hem oefenen om leidsman van het volk te worden. Met de Heere Jezus zal het ook gaan van lijden tot heerlijkheid. Op deze wijze is Hij Verlosser van zondaren. Mooi is dat Jezus voor zichzelf het beeld uitkiest van de Herder. Hij zegt: 'Ik ben de goede Herder, Die zijn leven heeft voor de schapen (Johannes 10: 1-21).'

Gespreksvragen

1. In hoofdstuk 10: 11,12 horen we dat van Saul gezegd werd dat hij onder de profeten was. Toch wordt hij verworpen. Hoe kan dat (13: 13,14; 15: 11, 26)?
2. Hoe kan het dat Samuël innerlijk vast blijft zitten aan Saul? Hoe kan dat voorkomen onder ons? Welke remedie wordt geboden?
3. Hoe komt het dat we vaak meer op de buitenkant dan de binnenkant zijn gericht? Wat leren we van vers 7 (vgl. Ps. 51: 12; Spr. 4: 23; Mk. 7: 21-23; Luk. 6: 45; 1 Thess. 2: 4)?
4. Hoe kan het vandaag voorkomen dat we een Messias verlangen in Saulsgestalte? Hoe openbaart de Messias Zichzelf?
5. Isaï moest David laten gaan naar het paleis van Saul, een plaats met grote gevaren. Hoe kunnen wij onze kinderen loslaten en de wereld in laten gaan?
6. God stuurt een boze geest om Zijn plannen te realiseren. Kom je dat vaker tegen in de bijbel (bijv. 1 Kon. 22: 20-23; Jer. 20: 4-6; Hand. 2: 23 enz.)?
7. Muziek is een gave van de Heilige Geest. Hoe kan muziek vandaag rustgevend zijn? Hoe onderscheid je of muziek van God is of van de duivel?

Dit seizoen gaat de Bijbelstudie over de Romeinenbrief. Deze brief heeft in het verleden vaak in de belangstelling gestaan en was van grote betekenis voor mannen zoals Augustinus, Luther en Barth. Deze brief staat ook vandaag de dag in het middelpunt van de belangstelling. Paulus en zijn Romeinenbrief krijgen veel aandacht als met name het woord “gerechtigheid” behandeld wordt. Er is zelfs een nieuw perspectief op Paulus gekomen. In de uitleg van de Romeinenbrief houden we ons aan de traditionele manier van spreken. Wel zullen we bij de behandeling van het begrip “rechtvaardiging” nieuwe inzichten noemen.

De indeling van de Bijbelstudies is als volgt:

april 2015	Rom. 1: 1 – 15 (Paulus als gezant van de opgestane Christus)
mei-juni 2015	Rom. 1: 16 – 32 (gerechtigheid en onrecht)
juli-augustus 2015	Rom. 3: 21 – 31 (rechtvaardigheid uit het geloof voor Jood en heiden)
september 2015	Rom. 5: 1 – 11 (de vrucht van de rechtvaardiging)
oktober 2015	Rom. 6: 1 – 14 (de doop)
november 2015	Rom. 7: 1 – 13 (de vrijheid)
december 2015	Rom. 7: 14 – 26 (geestelijke strijd)
januari 2016	Rom. 8: 1 – 17 (leven door de Geest)
februari 2016	Rom. 8: 18 – 30 (de schepping en de Geest)
maart 2016	Rom. 8: 31 – 39 (overwinnen door Christus)

Ter verdere bestudering kunnen we naast de gebruikelijke commentaren terecht bij het commentaar van J. van Bruggen (Christenen tussen stad en synagoge) en de Bijbelstudies van Ds. C. den Boer.

Als Paulus de brief aan de Romeinen schrijft, is het een gemeente die hij niet persoonlijk kent. Al in het eerste hoofdstuk horen we hem verontschuldigen uit over het feit dat hij wel elders het evangelie heeft verkondigd, maar niet in Rome. Hij hoopt dat hierin verandering komt. In hoofdstuk 15 horen we zijn voornemen om op reis naar Spanje te gaan en onderweg Rome aan te doen.

Van het ontstaan van de gemeente in Rome weten we niet veel. Het is een gemeente met een veel bewogen geschiedenis. In het jaar 49/50 zijn de Joden namelijk uit Rome verbannen. Keizer Claudius ging daartoe over omdat er onrust was ontstaan. De christelijke gemeente die er toen al was, verloor ineens de Joden die christen waren geworden.

Vers 1-3

Zoals gebruikelijk bij een brief uit die tijd, begint Paulus met de afzender. Hij presenteert zich als een knecht van Jezus Christus. Hij is

door God afgezonderd om het evangelie door te geven. Door deze brief komt Paulus in de wereldstad Rome met het evangelie van God dat gaat over Jezus. Paulus zegt in vers 2 en

3 dat Jezus al in het Oude Testament werd beloofd. Jezus komt voort uit het nageslacht van David. Met de naam van koning David gaat Paulus een heel eind terug in de tijd. Nog ver voordat Rome een wereldstad was, was het begin van het evangelie van Jezus Christus er al.

Vers 4-7

Paulus gaat niet alleen ver terug in de tijd om iets van de Heere Jezus te vertellen, hij zet ook heel hoog in door te laten merken dat Jezus de Zoon van God is. Dat is een geweldige belijdenis in een tijd dat keizers gezien werden als zonen van de goden. Van sommige keizers is ook bekend dat ze meenden bij hun sterven in de godenwereld te worden opgenomen.

Paulus zegt in vers 4 dat Jezus de Zoon van God is. Dat is met name duidelijk geworden toen Jezus opstond uit de dood. Verder in dit Bijbelboek gaat het vaak over het sterven van Christus, het eerste hoofdstuk zet in met de opgestane Heere.

De opstanding van Jezus heeft alles te maken met de Heilige Geest. Toch spreekt Paulus in het vierde vers niet over de Heilige Geest, maar de Geest van de heiligmaking. Dit is natuurlijk wel de Heilige Geest, maar Paulus laat door deze beschrijving zien wat die Geest doet. De Geest haalt Jezus uit de vernedering van het graf en zondert Hem af en heiligt Hem tot eer van God. Die Geest is krachtig en haalt Jezus uit de vernedering van het graf en verhoogt Hem en laat zo zien en merken dat Jezus de Zoon van God is.

Jezus was altijd al Zoon van God. Maar op de Eerste Paasdag heeft de Geest de Heere Jezus verhoogd als de Zoon van God. Dan bewijst de Geest dat Jezus de Zoon is. Calvijn zegt bij dit vers: "Paulus wil als het ware zeggen,

dat Zijn opstanding de kracht en waarde heeft van een besluit waardoor Hij als Zoon van God plechtig openlijk is uitgeroepen, gelijk het heet in Psalm 2: 7".

Dat Jezus door de opstanding Heere wordt genoemd, wil zeggen dat Hij Heer en Heerser is.

Wat de Geest doet, heeft invloed op ons leven.

De verhoogde Heere Jezus roept Paulus als apostel en trekt mensen uit de wereld om Hem te volgen. Zowel Joden als heidenen volgen. Tot beide groepen komt de genade. Door de liefde van God zijn ze geroepen en nu wenst Paulus hen in vers 7 de genade en vrede van God de Vader en van Jezus Christus toe.

Vers 8-15

Hoewel Paulus de gemeente niet van nabij kent, is Hij God wel dankbaar voor hun geloof. Er wordt over gesproken. Voortdurend denkt Paulus aan de gemeente als hij de Heere aanroept in zijn gebed. Zijn verlangen is om nog een keer de gemeente te bezoeken. Vers 12 laat zijn verlangen zien. Hij hoopt dat zowel de gemeente als hij als apostel bemoedigd worden door het geloof. Het is zijn verlangen om elkaar te vertroosten en te versterken.

Gespreksvragen

1. Paulus noemt zichzelf een dienstknecht, letterlijk een slaaf van Jezus Christus. Geldt dit alleen voor de apostelen, of zijn alle gelovigen slaven van God? En wat wil dat in het dagelijkse leven zeggen?
2. Waarom is het belangrijk dat Jezus uit het geslacht van David is?
3. Paulus spreekt in vers 4 over de Geest van heiliging. Waarom zou Paulus de Heilige Geest en Pasen aan elkaar verbinden? Wat zegt dat ons?

4. Wat heeft het ons te zeggen dat de Geest die Jezus tot Zoon van God aanwijst, met Pinksteren is uitgestort op en in mensen?
5. In vers 12 gaat het over de onderlinge

bemoediging. Hoe zou Paulus dit gedaan hebben, vermoedt u. Gebeurt dit ook onder ons?

van de voorzitter

Ds. W. Westland

Veenendaal 2015

Wanneer u dit nummer van de Hervormde Vaan ontvangt is de Huishoudelijke Vergadering van 11 april geweest. We kwamen bij elkaar in gebouw “Maranatha” bij de Juliana-kerk.

In dit nummer het eerste deel van het referaat welke door ds. A.D. Goijert is gehouden op deze Huishoudelijke Vergadering.

Bijbelstudies

Ds. D. Jongeneel en Ds. A.D. Goijert hebben hun serie Bijbelstudies weer afgerond. We danken hen voor hun inzet, en we hopen dat het onderzoek van deze Bijbel-gedeeltes tot zegen mag zijn. Inmiddels gaan nu Ds. J.H. Lammers met gedeeltes uit 1 en 2 Samuël en Ds. C.H. Bijl met de Romeinen-brief aan de gang. We wensen hen bij deze studie de verlichting van de Heilige Geest, opdat voor hen en ook voor ons deze hoofdstukken werkelijk open mogen gaan.

Nathanaël-Rijssen

Deze winter is in Rijssen een nieuwe studiering opgericht, die zich heeft aangesloten bij onze Hervormde Mannenbond. De groep

bestaat uit 16 jongere mannen. We roepen hen een hartelijk welkom toe in ons midden. Met Nathanaël als voorbeeld, mogen jullie bezig zijn met het onderzoek van Gods Woord. Daar mag je zegen op verwachten voor je persoonlijk leven, en ook voor de bredere kring van gezin en gemeente.

Groet

Mede namens de andere bestuursleden een hartelijke groet aan u allen.

Hervormde Kerk van Slikkerveer.

Ds. P. Molenaar

in the picture

Eenmaal gedoopt!

Doop van kinderen is voluit Bijbels

In de belijdenis van Nicea staat: Ik belijd één doop tot vergeving der zonden. De doop moeten we dus niet herhalen. Professor Verboom zei pas in een lezing dat hij de doopkaart en de belijdenisplaat naast elkaar hing in zijn woning. Daarmee benadrukte hij de twee-eenheid van doop en belijdenis en de grote waarde van het verbond der genade. Inderdaad de doop is een zegel van Gods hand, waarmee we niet achteloos mogen omgaan. Waar we ook maar gedoopt zijn en door wie is niet belangrijk, maar het is een bijzondere leiding Gods, wanneer we als kind het teken en zegel van de Heilige Doop mochten ontvangen. Daarmee heeft de Heere Zijn trouwring gegeven. De Heere heeft in het ene teken en zegel van de Heilige Doop Zijn handtekening zichtbaar gegeven. Voordat we iets gingen beseffen van God en Zijn genade, had de Heere al zoveel gedaan door ons het zichtbaar teken en zegel van de afwassing van de zonden te geven. Het geeft een geweldige troost, als we eens overdenken het feit, dat we gedoopt werden, voordat we beseften dat de HEERE God toen al Zijn Naam aan ons toevertrouwde. Natuurlijk was dat een grote verantwoordelijkheid voor onze ouders, om het ja-woord uit te spreken voor ons die er nog niets van wisten. Het antwoord mag immers nooit vanzelfsprekend zijn. Want als ouders leggen we een dubbele belijdenis af, t.a.v. onszelf en ook nog t.a.v. onze kinderen om hen in die belijdenis op te voeden. Al zijn we rooms katholiek gedoopt, dan nog is het een groot wonder, dat ons als kind, die drie-enige Naam van God is toevertrouwd. Ook al zouden onze

ouders de doopbelofte met de opvoeding verwaarloosd hebben, dan blijft de Heilige Doop, zoals de Heere die na onze geboorte gegeven heeft, een groot geschenk. Luther, die uiteraard rooms-katholiek gedoopt was, mocht in tijden van grote aanvechting troost hebben, niet in zijn (bijzondere) bekering, maar wel in de doop. Te midden van alle wanhoop riep hij dan uit: "Ik ben gedoopt!". Wanneer vele jongeren pas belijdenis hebben gedaan, dan is dat verblijdend. We mogen dan vragen naar hun geloof, hoe klein of sterk ook. Maar de grond van die belijdenis ligt nooit in hen, maar wel in de drie-enige Naam van God, al bij de doop gegeven. De bekende ds. L.G.C. Ledeboer werd op een gezelschap in de 19e eeuw gevraagd iets van de bevinding des geloofs te vertellen. Hij stond op en sprak de Apostolische Geloofsbelijdenis uit. Daarmee had hij de bevinding des geloofs, ja eigenlijk de doop, op zijn breedst, hoogst en diepst verklaard, al zullen sommigen dat maar oppervlakkig vinden. De Heilige Doop behoort na de geboorte plaats te vinden. Kohlbrugge zegt in een preek over de Kolossenzenbrief, dat het wel zeer onbarmhartig is om een dodelijk ziek kind niet de moederborst te reiken, dan alleen wanneer het pas tekenen van leven vertoont. Hij noemt het onthouden van de doop aan kleine kinderen zeer onbarmhartig (N.a.v. Kolossenzen 2: 10, 11). Bijbels en ook kerkhistorisch dwalen we echt, wanneer we zeggen, dat de kinderen in de beginperiode van de christelijke kerk niet gedoopt werden. Zoals de heidenen overkwamen tot het christendom na gedoopt te zijn, zo werden eveneens de kleine kinderen

gedoopt. Denk bijv. aan de huizen die gedoopt werden, (b.v. Handelingen 16). Het was ondenkbaar dat de kleine kinderen niet zouden delen in de doop. Daarom spreken we ook maar niet van kinderdoop, maar gewoon van de Heilige Doop. Zo lezen we dat ook in veel oud-kerkelijke geschriften. Dat is zelfs bewezen aan de hand van opgravingen uit die tijd. Inscripties van kindergraven spreken al van de doop. Dat zie je ook aan de kleine teruggevonden doopvonten. Zeker was er in sommige streken een hang naar volwassendoop, zoals in Noord-Afrika o.a. bij de kerkvader Tertullianus. Dr. W. Aalders duidt dat terecht als een teken van beginnend kerkelijk verval, omdat men de doop afhankelijk stelde van het persoonlijk geloof en niet van de belovende God.

Beleving van de doop?

In onze tijd willen velen de doop echt ervaren. Daarom geen kinderdoop. De wonderlijkste dingen lees je: bijv. dat men in een opblaasbaar kinderbadje elkaar doopt in de huiskamer of in de achtertuin, gezellig blijkbaar met broeders en zusters, waar het zo fijn is met elkaar. Ambten zijn niet belangrijk. Blijkbaar is men de lijn van de apostelen vergeten, zoals die in de Handelingen en in de apostolische brieven wordt beschreven. Zo is de eerste christengemeente zeker niet met het Woord en het sacrament bezig geweest. De apostelen waren door de Heere geroepen om ordelijk (huis)gemeenten te institueren. De pastorale brieven leggen daarvan duidelijk getuigenis af. Ook de kleine kinderen werden gedoopt vanaf het begin van de christelijke kerk. Hoever wijken we dan af van de lijn van de apostelen. We willen eigenlijk de doop echt voelen. Waar lees je nu in de Bijbel van een echte doopervaring op het moment van de doop? Het zou wel zeer brutaal zijn, als we b.v. een cheque hebben, die je als klein kind hebt gekregen,

waaronder de handtekening staat van een goede gever en dat we die teruggeven en zeggen: "Die cheque is niet authentiek, want we weten er niets van, toen we die kregen. Wilt u ons nog een keer die cheque ondertekenen?" Dat betekent dus een diep wantrouwen tegenover de gever. Hoeveel te meer als ons de doop wordt bediend, behelzend al de schatten van het genadeverbond. Wanneer ons dat als ouders overkwam, zouden we dan niet zeer beledigd zijn? Blijkbaar worden we dus niet vertrouwd! Zo koesteren we ook bij een overdoop een diep wantrouwen tegenover de HEERE, Die ons al Zijn belofte gaf, zonder dat we er op dat moment iets van verstonden. Wijlen ds. C. v. d. Wal heeft destijds mooie artikelen geschreven over de sacramenten, die later gebundeld zijn in het boekje "Amen en beamen" en ook in een ander klein boekje over de doop van kinderen. De doop noemde hij vooral een 'passief' sacrament en het avondmaal een 'actief' sacrament. Hij bedoelde daarmee dat je de doop passief ontvangt. We worden gedoopt of ondergedompeld. We kunnen alleen maar de doop beamen. Aan het avondmaal neem je deel. We worden vooral actief aangespoord: eten, drinken, smaken zien, tasten en overdenken. Dat is bij de doop anders. Dat is het teken en zegel van de wedergeboorte. Zoals een geboorte passief is, zo is ook de wedergeboorte passief. Zo is ook de doop een passief sacrament, waarbij we belijden dat God alles doet!

Dat passieve in de doop zou ik willen vasthouden. Immers wanneer we de doop vooral zien als actief moment van onze beleving, lopen we het gevaar tekort te doen aan de rijkdom van de doop. We willen zelf nog wat aanbrengen. Het is bizar dat zelfs ex-baptisten zich in evangelische gemeenten weer opnieuw moeten laten dopen, als ze zich bij een

dergelijke gemeente aansluiten. We maken Gods handtekening tot een kerkelijk spel, alsof we kunnen sjoemelen met die heilige tekenen en zegels van Gods verbond. Hoe meer we gaan beseffen, dat God de Eerste was in ons leven, des te meer gaan we ook ervaren de volle rijkdom van de doop. Het wordt een hoofdstuk waarop we heel ons leven niet raken uit-gemediteerd. Zij die de doop van kinderen verwerpen, hebben dan met het oog op kleine kinderen in de gemeente het opdragen van kinderen in de eredienst als liturgisch moment ingesteld. Mijn vraag is: waar vind je dat nu onder de Nieuwtestamentische bedeling? Meer Oudtestamentisch lijkt me dat opdragen van de kinderen in een dienst, zoals dat in evangelische kringen en bij de baptisten gebeurt. Zo werden immers in het Oude Testament de eerstgeborenen voorgesteld in de tempel. Dit gebeurde toch niet in de Oud-christelijke gemeente?

De anders begaafden uitgesloten van de doop?
Wanneer we uitgaan van een doop, die we persoonlijk bewust moeten beleven, dan zouden onze verstandelijk gehandicapten nooit dit sacrament kunnen ontvangen. Zij die elk onderscheidingsvermogen missen, zouden dan uitgesloten worden van dit heerlijke sacrament. Zij zullen immers nooit de doop persoonlijk kunnen beamen in een openbare belijdenis. Wij belijden met de doop echter op grond van de Bijbel, dat de Heere meer belooft dan dat wij kunnen belijden. Ons jawoord bij de doop en bij het doen van belijdenis is zeer zwak vergeleken bij de eed, die de Heere in de doop voor ons aflegt. Zijn jawoord is oneindig veel meer waard dan ons zwakke bewuste jawoord. We doen tekort aan de eed van Gods kant, als we gehandicapten de doop zouden onthouden. Er liggen gelukkig voor hen, die verstandelijk soms zo zwaar

zijn gehandicapt, dat er zelfs geen reactievermogen is, rijke beloften (zie o.a. Jesaja 35). De belofte van God strekt zich uit over de armen van geest. Zij zijn de eersten zelfs, die in de Zaligsprekingen worden genoemd! Al wat ons ontbreekt wil Hij zo gaarne schenken in Zijn oneindige genade! We houden vast aan de rijkdom van één doop en we doen niet mee met Gods handtekening, met Zijn bloed geschreven, in diskrediet te brengen! Eens beloofd is van Gods kant voor altijd beloofd! Beloofd is immers beloofd!

boekbespreking

Bijbels dagboek "U bent mijn schuilplaats". Dagboek over de Psalmen en samengesteld door J. Kranendonk-Gijssen. Uitgeverij De Banier ISBN 9789462780231 € 19,50.

Dit dagboek is samengesteld aan de hand van het bekende boek De Psalmen Davids van de geliefde predikant C.H. Spurgeon (1834-1892). In dit overbekende werk geeft hij elke dag per psalmvers een korte verklaring. Achterin het dagboek zijn nog feestdagen opgenomen zoals Oud- en Nieuwjaar, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaartsdag, Pinksteren en 1e Kerstdag. Duidelijk horen we daarin het hart van de pastor kloppen. Heel eenvoudig en praktisch beschrijft hij lessen voor het geestelijke leven maar ook voor het leven van elke dag! In de Psalmen vinden we troost, bemoediging en onderwijs. Voor jongeren en ouderen. In voorspoed en tegenspoed, in rijkdom en armoede, in zieke en gezonde dagen wijzen de psalmen heen naar Hem, Die ons leven bestuurt. Voor elke dag een psalm die ons mag brengen aan de voeten van Hem. Van harte aanbevolen voor jong en oud.

C.D. Groenendijk

Referaat

Huishoudelijke Vergadering

11 april 2015

Ds. A.D. Goijert

Onder de wapenen! (1)

Veel leden van onze mannenverenigingen zijn nog onder de wapenen geweest. De dienstplicht riep hen. Sommigen, zoals ondergetekende, hebben als beroepsmilitair gediend. Zij allen weten heel goed wat de afkorting psu betekent. Persoonlijke standaard uitrusting. Daarover schrijft Paulus in Efeze 6. Maar dan over een soldaat in het Romeinse leger. Hij schrijft in militaire vaktermen. De onderliggende gedachte is, dat een christen weet heeft van het strijdperk van dit leven. Hier in het westen denken velen dat het leven een groot feest is, een speeltuin, een pretpark. Totdat er vreselijke dingen gebeuren. Wanneer mensen al zeggen dat het leven een strijd is, is dat meestal in de zin van wat Job zei: “De sterveling heeft een strijd te voeren op aarde” (Job 7:1). Een gelovige weet vanuit de Bijbel dat het wel meer is. Jezus heeft Zijn volgelingen voorzegd: “In de wereld zult u verdrukking hebben” (Joh. 16:33) en “U zult door allen gehaat worden omwille van Mijn Naam” (Matth. 10:22). Paulus was er na zijn bekering al gauw achter gekomen: “Wij moeten door veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk van God” (Hand. 14:22). Zo ging het ook in Efeze (Hand. 19). Toch kreeg hij er “broeders”, tot wie hij nu schrijft. “Welkom in de strijd”, gold ook hem. Aan Timotheus schreef hij: “Allen die godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden” (2 Tim. 3:12). Lijden is een te verwachten element van het christelijk leven. Dat zie je ook in Openb. 7. Waar komen de zaligen in de hemel vandaan, is de vraag. “Uit de grote verdrukking”, het antwoord (vers 13-14).

Deze verdrukking is er altijd geweest en zal ook altijd blijven. Ze komt van de kant van satan, de grote tegenstander van God en de gelovigen. God schiep engelen, daarvan is een derde deel gevallen. (Openb. 12:4) Het blijft een geheim hoe zij precies uit de gemeenschap van God gevallen zijn. We vinden er wel iets over in de Bijbel. Niet in Gen. 3, waar je het zou verwachten. In heel het OT niet, maar in 2 Petrus 2:4 en Judas 6 en in het apocriefe boek Henoch. Zij zijn in opstand gekomen tegen God, wilden Hem niet meer dienen, wilden zelf god zijn. De bekendste namen zijn satan en duivel. In vers 16 de boze, zoals in het “Onze Vader”. Ook in vers 12 wordt de boze bedoeld.

Kunnen de gelovigen van alle tijden en plaatsen tegen de boze op? Zijn ze sterk in zichzelf? Geen sprake van! Zij moeten hun krachteloosheid erkennen. God is hun sterkte! (vgl. Efeze 1:19). Alleen met Hem kunnen ze het redden. Hij geeft hen alles wat ze nodig hebben. In de geloofsstrijd zijn er geestelijke middelen. Gods kinderen zijn soldaten. Zij vormen de strijdende kerk en God bewapent hen. God is de grote Generaal. Hij zegt: Ik heb verdedigingsmiddelen voor jullie. Trek die aan. “Bekleed u”. Het is Gods bevel, geen advies. Een soort strijdleus. Vgl. 1 Kor. 16:13. De hele wapenrusting van God. Het staat er 2 keer. Alles. Zonder enige uitzondering. Van top tot teen bewapend. Het is niet voor aan de muur of voor in de kast of het legermuseum, maar voor aan het lichaam. Calvin zei: “Je moet niet zijn als de soldaat die zijn helm nam, maar zijn schild vergat”. Zo

alleen kun je blijven staan, overeind blijven, niet tegen de grond gaan, de duivelen weerstaan. In de boze dag. Als satan te keer gaat als een brullende leeuw, bestrijdt en verleidt, met veel list en geweld. Hoeveel middelen geeft God de christenstrijders? Zes. De psu van de gelovige. Zwaarbewapend. Daartegen leggen de duivelen het af.

Eigenlijk voert de Heere Zelf de strijd. Hij is de Krachtbron. Hoe meer Gods kerk uit Hem leeft, hoe meer zij vermag. Hoe meer geoefend, hoe beter. Mensen die zich christen noemen en van strijd niet willen weten, of denken dat ze de strijd al te boven zijn, hebben (nog) geen goed verstand van het geloofsleven. We zijn nog hier op aarde. De gelovige leeft tussen niet meer (een verlorene) en nog niet (van alles bevrijd). Er moet dus gestreden worden! En bewapen je dan met Gods uitrusting. Door Hem gemaakt, verdiend en geschonken. Paulus citeert uit Jesaja. (11:5 en 59:17) Hij sluit aan bij het OT. Zoals het volk Israël zich vaak moest bewapenen tegen aardse vijanden, heilige oorlogen moest voeren, zo behoren christenen zich te wapenen tegen de geestelijke vijanden. Met de Naam des Heeren, zoals David tegen Goliath. In de strijd tegen zulk een geduchte tegenstander helpen alleen Gods eigen wapens. Aan Christus is gegeven alle macht in hemel en op aarde. (Matth. 28:18 en 2 Kor. 10:4). Waarom moet er nog gestreden worden? Christus heeft toch al gewonnen op het kruis? De duivel is toch al verslagen? In principe wel ja. Hij is een overwonnen vijand. Tegen Christus kon hij niet op, maar nu gaat hij te keer tegen de christenen. De draak, ook een naam voor satan (Openb.), roert de staart nog. Een terugtrekkend leger kan nog kwaad doen. Strijden dus als overwinnaars, maar het feestkleed is pas voor in de hemel.

Hoe gevaarlijk is het satan te ontkennen. Het geloof in satan neemt de laatste eeuwen af. Men ziet dat als primitief bijgeloof. Toch is de duivel een realiteit, die grote invloed uitoefent in de wereld en in de kerk. Denk je dat de satan maar een fabeltje is, dan ben je een gemakkelijke prooi. Of wanneer je denkt dat het wel meevalt. Het gevaarlijkst is satan wanneer hij zich voordoeft als een lichtengel (2 Kor. 11 : 14) of wolf in schaapskleren (Matth. 7 : 15), op zijn sokken. Wanneer hij gebruik maakt van een vriend, zoals Petrus bij Jezus. Onderschat satan nooit. Neem de strijd niet te licht op. Door vals zelfvertrouwen. Maar leef ook niet in verkeerde lijdelijkheid, zodat we niets doen. "Na alles gedaan te hebben", zegt vers 13.

boekbesprekingen

Ds. L. Terlouw, **Woorden van wijsheid voor werkers in de gezondheidszorg**, uitg. De Banier Apeldoorn 2014, 108 pag., prijs € 9,95.

Een klein, handzaam boekje dat als geschenkbokje is bedoeld in een nieuwe serie. Ds. Terlouw is predikant in de Gereformeerde Gemeenten, maar heeft voorheen gewerkt als geestelijk verzorger in verpleeghuis Salem in Ridderkerk. Dat is in dit boekje goed te merken. Niet alleen is het opgedragen aan het personeel van Salem, maar ook worden veel concrete situaties benoemd rondom ziekte en sterven. Uitdrukkingen als 'behandelplan, sterfkamer, uniform' komt u in deze uitgave tegen. Vanuit een dertigtal teksten worden de thema's in korte stukjes vanuit de Schrift belicht. Op deze manier wordt een handreiking tot bezinning en bemoediging gegeven voor hen die in de gezondheidszorg werkzaam zijn. Theologisch gezien, komt de uitdrukking 'door genade' nogal eens voor. Het zou de moeite

waard zijn om te analyseren hoe de auteur deze uitdrukking gebruikt en wat hij er precies mee bedoelt. Aanbevolen.

JPN

Ds. Henk Poot, **Geplant aan waterstromen**, zeventien studies bij de Psalmen voor huiskringen en gespreksgroepen, uitg. Jongbloed Heerenveen, 2014, 143 pag., prijs € 9,95.

De Psalmen blijven boeien en inspireren om in te studeren en over te schrijven. Ook om ze te zingen en te bidden. Ds. Poot is in dienst van de organisatie 'Christenen voor Israël'. Dat is ook te merken in de uitleg van de Psalmen en regelmatig ook in de concrete zaken die hij aanreikt voor de kringen en groepen tot wie hij zich in deze studie richt. De Psalmen die hij bespreekt zijn een selectie uit de Psalmen 1 - 84. Of er nog een vervolg komt, wordt niet duidelijk. Opvallend is de wijze waarop hij aandacht geeft aan de structuur van de Psalmen. Hij geeft namelijk bijzondere aandacht aan de aantallen woorden en de getalswaarden. Dat geeft ongetwijfeld boeiende gedachten, maar of het altijd overtuigt, mag de lezer zelf beoordelen. Wat de inhoud van de Psalmen betreft, is het mooi om te lezen dat de auteur ook regelmatig de lijn naar Christus doortrekt, bijv. bij Psalm 22. Bij Psalm 2 had het nog wel wat meer gekund. Ongetwijfeld zal dit boek gespreksstof opleveren. Het is voor een mannenvereniging altijd fijn, als er weer een boek verschijnt, dat Bijbelstudie wil bevorderen.

JPN

CHRISTUS
VOLGEN
Doopt en avondmaal in de Vroege Kerk
Dr. M.A. van Willigen

Dr. M.A. van Willigen:
"Christus volgen". Uitgever
Jongbloed. Prijs € 14,95.

Deze uitgave verschijnt t.g.v. het 5-jarig bestaan van de Stichting Bijbeluitleg Vroege Kerk, www.sbv.nl. De schrijver van dit boek is oprichter

van deze stichting. Hij is classicus en filoloog. Christus volgen. Hoe doe je dat? Een nog

altijd actuele vraag. Daar worstelden de eerste christenen ook al mee. Dit boek gaat in op de vraag wat het in de vroege kerk concreet inhield om Christus te volgen. Wat betekende de doop voor de eerste christenen en het avondmaal?

Bij het beantwoorden van deze vragen wordt gebruik gemaakt van veel nog niet eerder in het Nederlands vertaald bronnenmateriaal en nog niet eerder in kaart gebrachte archeologische vondsten. De teksten van kerkvaders als Ambrosius, Augustinus, Chrysostomus, Cyprianus en Origenes houden ons een spiegel voor. Wat betekent het voor ons om christen te zijn?

Uit het voorwoord van de schrijver: "De Kerk verkeerde vanaf haar prille begin in een tijd en in een omgeving die ronduit christenvijandig was, een situatie die wij opnieuw om ons heen zien ontstaan. De christenen van het eerste uur kozen er voor om kleur te bekennen: Christus of de keizer, van tweeën een".

In dit boek zijn heel veel wetenswaardige dingen te vinden. Ik noem er een paar: "De eerste stap die iemand in het vroege christendom moest nemen als hij christen werd: hij moest zich laten dopen. De doop werd slechts eenmaal in het hele leven bediend". "De doop was in de vroege kerk een noodzakelijke stap om toegelaten te kunnen worden tot het avondmaal". "Als een catechumeen zijn naam opgaf om gedoopt te worden, betekende dat: ik wil bij Christus horen". "De doopplaatsen waarin de verbintenis met Christus tot stand kwam, spreken door hun specifieke vorm en symbolische uitrusting een geheel eigen beeldtaal". Misschien heeft u ook wel eens in een Bijbels land een doopvont gezien uitgehakt in de vloer, kruisvormig. In dit boek komen ze ook voor. Het kruis van Christus of het Christus-monogram is vaak te zien op de bodem van het doopvont en in de vorm van het doopvont zelf. Soms ook afgebeeld in het plafond. Het lijden van Christus kon onmogelijk door de dopeling vergeten worden! Aanschouwelijk onderwijs bij Rom 6:3-5. Naast de volwassendoop werd in de eerste eeuwen ook de kinderdoop bediend. Augustinus vond de laatste beter. Dit en nog veel meer is te lezen en te zien in dit boek.

We willen het van harte aanbevelen. ADG.

Dr. J. Hoek (red.), **De kerk leeft**. Vitaal gemeente-zijn vandaag, Uitgeverij Groen, Heerenveen, 2014, 215 blz.; Prijs: € 14,95

Een doorwrocht boek dat zich bepaald niet in één adem laat uitlezen. Eerder lezen en hérlezen. Het telt 8 hoofdstukken inclusief een inleiding. Het is het zevende deel van de THGB-serie. Deze serie stelt de actualiteit van het gereformeerde belijden aan de orde. Na de inleiding volgt een gedegen exposé van de redacteur van dit boek: dr. J. Hoek. Het bevat een uiteenzetting van de gereformeerde ecclesiologie:

de leer aangaande de kerk. Wat mij betreft zet dit hoofdstuk de toon van het boek en nodigt het niet alleen uit tot een grondige bespreking op bijvoorbeeld een kerkenraadsvergadering. Maar maakt het ook nieuwsgierig naar het vervolg. Naast een evangelische kerkleer, volgt in de volgende hoofdstukken min of meer de uitwerking van hoofdstuk 2. Achtereenvolgens komen aan de orde: Kerk met een missie in de eenentwintigste eeuw; Pastoraat op nieuwe wegen; Diaconaat op nieuwe wegen; Gemeenteopbouw ondanks secularisatie? en Leren geloven: de kerk als leergemeenschap? Dat levert stof genoeg voor meer dan één kerkenraadsvergadering. Aanbevolen! Ds. E. de Mots

overlijdensberichten

*Als een herder zal Hij zijn kudde weiden:
hij zal de lammetjes in Zijn armen
bijeeng brengen en in Zijn schoot dragen;
de zogenden zal hij zachtjes leiden.
Jesaja 40:11*

Op 27 februari is na een moeitevolle periode door de Heere uit ons midden weggenomen ons trouw en meelevend lid

JAN VAN LEEUWEN

in de leeftijd van 72 jaar.

Jarenlang was hij een gewaardeerd lid van onze vereniging.

Wij wensen zijn familie Gods kracht en hulp bij het verwerken van deze lege plaats.

Bestuur en leden van
mannenvereniging "Calvijn" te Monster

Monster, maart 2015

*Des Heeren vrees is rein
zij opent een fontein
van heil dat nooit vergaat (Ps. 19:5 ber.)*

Op 16 januari 2015 nam de Heere plotseling uit ons midden weg

ARIE DE HOOG

in de leeftijd van 79 jaar.

Hij bezocht een aantal jaren trouw onze vereniging.

Enkele dagen later, op 19 januari 2015 overleed

PIETER BOELE

in de leeftijd van 85 jaar. We gedenken dankbaar de meer dan 50 jaar dat hij lid was van de vereniging. Vele jaren was hij voorzitter. Zijn markante inbreng zullen we missen.

Zoetermeer,
Mannenvereniging Calvijn

Met ontroering hebben we kennisgenomen van het overlijden van ons gewaardeerd lid

MARINUS SANDERMAN

op 84 jarige leeftijd, op woensdag 25 maart j.l.

We zullen de berusting in zijn korte ziekte ons blijven herinneren, en zijn eenvoudige en doordachte inbreng missen. Marinus was 55 jaar lid en nam in de vergadering van 3 maart j.l. persoonlijk afscheid van ons, ontroerd en getuigend (2 Tim. 1:12b).

Wij wensen zijn gezin en alle verdere familie van harte sterkte en ondersteuning van God toe in deze moeilijke periode.

Bestuur en leden mannenvereniging
'Bewaar het Pand' te Rijssen

*Die, na kortstondig ongeneugt'
mij eindeloos verheugt.*

Op 10 maart 2015 werd door de HEERE uit dit leven weggenomen om Hem eeuwig groot te maken

WILLEM GRAVELAND

op de leeftijd van 78 jaar.

Met dankbaarheid denken wij terug aan de tijd dat hij als trouw lid betrokken was op onze vereniging.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit verlies.

Bestuur en leden
van mannenvereniging
"Onderzoekt de Schriften"

Nieuwerkerk aan den IJssel, maart 2015.

*Maar Hij, onze HEERE en Koning,
is om onze overtredingen verwond, om onze
ongerechtigheden is Hij verbrijzeld;
de straf, die ons den vrede aanbrengt,
was op Hem, en door Zijn striemen
is ons genezing geworden.
Jesaja 53 vers 5*

Met verdriet geven wij u kennis van het overlijden van onze broeder

ARIE VAN DOMMELEN

op de leeftijd van 84 jaar.

Jarenlang was hij lid van onze vereniging. Wij verliezen in hem een zeer betrokken broeder.

Wij wensen de familie Gods hulp in het verwerken van dit verdriet.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging
'Onderzoek de Schriften'

Hardinxveld Giessendam, maart 2015

Mijn genade is u genoeg

Bedroefd geven wij kennis van het overlijden van

GEURT REIJN

op de leeftijd van 77 jaar.

De Heere trooste zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie zoals Hij alleen kan troosten.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging "Boaz"
te Hilversum

Hilversum, 4 maart 2015

